

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.01.2009, sp. zn. 20 Cdo 269/2007, ECLI:CZ:NS:2009:20.CDO.269.2007.1

Číslo: 106/2009

Právní věta: Ručitel může exekučně vymáhat po dlužníku to, co splnil místo něho věřiteli, jen na základě exekučního titulu vydaného ve prospěch tohoto ručitele proti dlužníku; rozhodnutí, jímž byli zavázáni k plnění věřiteli oba, takovým titulem není.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 29.01.2009

Spisová značka: 20 Cdo 269/2007

Číslo rozhodnutí: 106

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Exekuce, Výkon rozhodnutí

Předpisy: § 251 předpisu č. 99/1963Sb.

§ 256 předpisu č. 99/1963Sb.

§ 308 předpisu č. 513/1991Sb.

§ 402 předpisu č. 513/1991Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Rozsudkem Městského soudu v Praze z 25. 6. 2002, ve znění usnesení téhož soudu z 11. 11. 2002, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze z 5. 1. 2005, byl Ing. Dr. J. D. (v exekučním řízení povinný, v řízení nalézacím 1. žalovaný) jako dlužník zavázán k zaplacení částky 4 900 000 Kč a náhrady nákladů řízení v částce 196 000 Kč; týmž exekučním titulem byl k zaplacení týchž částek zavázán Statek N. H., s. p., (v exekučním řízení právní předchůdce nynějšího oprávněného Státního statku J., s. p., v nalézacím řízení 2. žalovaný) jakožto ručitel „s tím, že v rozsahu plnění poskytnutého 1. žalovaným zaniká povinnost tohoto plnění 2. žalovaného.“ Původní oprávněný Statek N. H., s. p., poté zaplatil věřiteli (GC. bance, a. s., nyní GM. bance, a. s.), právní nástupkyni žalobkyně K. banky, a. s., jako ručitel za dlužníka celkovou částku 5 096 000 Kč.

K odvolání povinného změnil usnesením ze dne 31. 10. 2005 K r a j s k ý s o u d v Českých Budějovicích usnesení ze dne 18. 3. 2005, jímž O k r e s n í s o u d v Jindřichově Hradci nařídil proti povinnému ve prospěch tehdejšího oprávněného Statku N. H., s. p., exekuci k vydobytí částky 5 096 000 Kč tak, že návrh na nařízení exekuce zamítl. Své rozhodnutí odůvodnil závěrem, že z ustanovení § 308 ani § 332 odst. 2 obch. zák. „nelze dovodit oprávnění domáhat se platební povinnosti proti povinnému na základě uvedených exekučních titulů návrhem na nařízení exekuce.“ Prvně uvedené ustanovení se podle názoru odvolacího soudu „přechodu práv a povinností obsažených v již vydaném

exekčním titulu vůbec netýká, nýbrž pouze upravuje oprávnění ručitele, který splnil závazek za dlužníka, domáhat se vydání dokladů a pomůcek v dispozici věřitele, aby mohl nárok uplatnit vůči dlužníku. Uplatněním se pak rozumí podání žaloby u soudu.“ Dovolávat se podle názoru krajského soudu úspěšně nelze ani ustanovení § 332 odst. 2 obch. zák., jelikož „ani to neupravuje přechod oprávnění věřitele domáhat se na základě již vydaného rozhodnutí nařízení exekuce na třetí osobu, která tvrdí, že splnila platební povinnost za dlužníka.“ Podle odvolacího soudu „je zřejmé, že ručitel, který splní závazek, za nějž ručí, si musí v nalézacím řízení opatřit vlastní exekuční titul vůči dlužníku, na jehož základě se teprve může domáhat nařízení exekuce. Přechod oprávnění domáhat se proti povinnému nařízení exekuce na základě uvedených exekučních titulů z ničeho nevyplývá, podmínky pro nařízení exekuce tedy splněny nejsou.“

Usnesením z 12. 9. 2006, tedy po vydání rozhodnutí odvolacího soudu, rozhodl okresní soud (pravomocně v prvním stupni dne 7. 12. 2006) podle ustanovení § 107 odst. 3 o. s. ř. o tom, že v důsledku zrušení původního oprávněného Statku N. H., s. p., jeho sloučením se státní organizací Státní statek J., s. p., vstupuje tento subjekt dnem 1. 7. 2006 do právního postavení původního oprávněného.

V dovolání oprávněný namítá nesprávné právní posouzení věci. Naplnění dovolacího důvodu podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. spatřuje v právním závěru odvolacího soudu, že ručitel přesto, že věřiteli splnil za dlužníka, „nemůže úspěšně vést exekuci proti povinnému na základě exekučního titulu svědčícího věřiteli“; tento názor odvolacího soudu nemá podle dovolatele oporu v příslušných ustanoveních obchodního zákoníku, upravujícího ručení komplexně, odlišně od zákoníku občanského. Dovolatel s poukazem na ustanovení § 36 odst. 4 exekučního řádu zdůrazňuje, že prokázal splnění závazku věřiteli namísto dlužníka „z titulu ručení“, nabývá tedy vůči dlužníku práva věřitele, jak to výslovně stanoví § 308 obch. zák., z jehož znění pak dovozuje, že pokud ručitel za dlužníka jeho závazek splnil, vstoupil v rozsahu splnění dlužníkovy závazku do práv věřitele a může se domáhat nařízení exekuce vůči dlužníkovi na základě exekučního titulu svědčícího původnímu věřiteli.

N e j v y š š í s o u d dovolání zamítl.

Z odůvodnění:

Dovolání (přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a/ a § 238a odst. 2 o. s. ř.) není důvodné.

Jelikož vady podle § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) a odst. 3 o. s. ř., jež by řízení činily zmatečným ani jiné vady řízení (§ 241a odst. 2 písm. a/ o. s. ř.), k nimž je dovolací soud, je-li dovolání přípustné, povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3, věta druhá, o. s. ř.), v dovolání namítány nejsou a nevyplývají ani z obsahu spisu, a protože jinak je dovolací soud vázán uplatněným dovolacím důvodem včetně jeho obsahového vymezení (§ 242 odst. 3, věta první, o. s. ř.), je předmětem dovolacího přezkumu závěr odvolacího soudu, že oním „právem věřitele“, o němž obchodní zákoník v § 308 stanoví, že je „vůči dlužníku nabývá ručitel, jenž splnil závazek, za který ručí“, není právo podat návrh na nařízení exekuce přímo na základě rozhodnutí, jímž byli zavázáni plnit věřiteli dlužník i ručitel, nýbrž že takovým právem je pouze oprávnění ručitele podat v nalézacím řízení žalobu, na jejímž základě dosáhne vydání samostatného titulu, jenž pak může být podkladem pro vedení exekuce ručitelem proti dlužníku.

Právní posouzení věci je nesprávné, jestliže odvolací soud věc posoudil podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval (z podřazení skutkového stavu hypotéze normy vyvodil nesprávné závěry o právech a povinnostech účastníků).

V usnesení z 26. 11. 2003, sp. zn. [20 Cdo 1595/2002](#), uveřejněném ve Sbírce soudních rozhodnutí a

stanovisek č. 2, ročník 2006 pod č. 13 (jehož právní věta se sice týká institutu promlčení, jehož závěr přijatý v odůvodnění na str. 63/119 však lze aplikovat i pro účely výkladu textu první věty ustanovení § 308 obchodního zákoníku, na něž ostatně poukazuje i samotný dovolatel), Nejvyšší soud uzavřel, že již systematický výklad zařazení ustanovení § 391 a § 397 do téhož (totiž třetího) oddílu jedenáctého dílu první hlavy třetí části obchodního zákoníku nemůže vést k závěru jinému, než že čtyřletá obecná promlčecí doba je dobou, v níž je třeba právo uplatnit u soudu, tedy v nalézacím řízení. Tomu také odpovídá ustálená soudní praxe, jež za „úkon považovaný podle předpisu upravujícího soudní řízení za jeho zahájení“ (§ 402 obch. zák.) pokládá návrh, resp. žalobu (§ 79 odst. 1 o. s. ř.), nikoliv tedy návrh na výkon rozhodnutí. Týž závěr Nejvyšší soud vyslovil v usnesení z 26. 5. 2004, sp. zn. [20 Cdo 1290/2003](#).

Kromě toho, namítá-li oprávněný v pátém odstavci druhé strany dovolání (čl. 52), že odvolací soud zamítl návrh na nařízení exekuce s odůvodněním, že na oprávněného nepřešla práva věřitele, nemá tato námitka oporu v textu napadeného usnesení; odvolací soud totiž své zamítavé rozhodnutí neodůvodnil pouze nemožností dovodit „přechod oprávnění domáhat se platební povinnosti proti povinnému na základě uvedených exekučních titulů“, nýbrž nemožností domáhat se plnění po dlužníkovi právě podáním návrhu na nařízení exekuce.

S ohledem na výše uvedené lze uzavřít, že se oprávněnému prostřednictvím uplatněného dovolacího důvodu správnost napadeného rozhodnutí zpochybnit nepodařilo, Nejvyšší soud tedy bez jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.) dovolání jako nedůvodné podle § 243b odst. 2, části věty před středníkem, o. s. ř. zamítl.

V části směřující do výroku o náhradě nákladů exekuce dovolání ve smyslu § 236 odst. 1 o. s. ř. přípustné není (viz např. usnesení Nejvyššího soudu z 31. 1. 2002, sp. zn. [29 Odo 874/2001](#), uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek č. 1, ročník 2003 pod č. 4), bylo proto podle § 243b odst. 5, věty první, a § 218 písm. c) o. s. ř. odmítnuto.